

tionen af Eiendommenes Værdi som fri Eiendom, er ikke større, hvis den ikke er mindre, end den Usikkerhed, som der vil være forbunden med den Taxation, som følger af de sidst vedtagne Bestemmelser i Paragrapherne 2 og 3. Naar man ret vil lægge Mærke til, hvad det er, der herefter skal fastsættes, og hvorledes det Billighedshensyn skal tages til, hvad der kan kræves i Landgilbe og i Indfæstning, her hvor man har forladt den nærværende Landgilbes og den bestemte Indfæstnings Størrelse, saa vil man see, at der heri er en saadan Usikkerhed, at Sikkerheden, hvis der overhovedet skal være nogen, ubelukkende maa søges i Commissionens Sammensætning og i de praktiske Synspunkter, som af den gjøres gjældende. Saaledes betragtet har Sagen ikke stor Vanskelighed; men, mine Herrer! her er Spørgsmaal om Forhold, hvor det ikke alene kommer an paa Anvendelsen i det enkelte foreliggende Tilfælde, men om et Princip, som gaar langt videre end denne specielle Lov. De ville have lagt Mærke til, at den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgfreds (Tscherning) gjorde opmærksom paa, at det vilde være ønskeligt, om Staten kunde komme i Besiddelse af alt Fæstegods, det ene Gods efter det andet, for saaledes paa en Maade at fremtvinge en eensartet Afgjørelse af det hele Fæstespørgsmaal. Dette troer jeg nu ikke vil kunne skee, eller, rettere sagt, jeg haaber sikkert, at Tilstanden i Landet aldrig vil blive en saadan, at Staten virkelig skulde kunne faae det ene Fæstegods efter det andet i sin Haand, for saaledes at styre den hele Sag. Jeg haaber, at dette ikke skal skee. Imidlertid seer De, mine Herrer! at det ikke kan fordølgges, at der dog er en vis Sammenhæng, ligesom der er en vis Forskjel mellem dette Spørgsmaals Afgjørelse og Fæstespørgsmaalets Afgjørelse paa de private Godser; men netop fordi der baade er en vis Sammenhæng og en vis Forskjel, mener jeg, at det er meget vigtigt, at man ikke over det øieblikkelige Praktiske glemmer det virkelige og fremtidige Praktiske, og her mener jeg nu, at det kommer meget an paa, hvorledes Sagen historisk stiller sig. Jeg troer da, at de Fleste med mig ville være enige i, at, naar man skal tage en Sag historisk, saa maa man

først og fremmest lade de Kjendsgjerninger, som man inddrager under sine historiske Betragtninger, være tilstrækkelig omfattende, og man maa ikke blot holde sig til dem, som man kan lide, men ogsaa til dem, som man ikke synes om; thi, hvis man ikke gjør det, saa faaer man en eensidig historisk Betragtning, eller rettere sagt man faaer slet ingen historisk Betragtning. (Tscherning: Hør!) Ja! naar den ærede Rigsdagsmand, som nu sagde „Hør“, vilde gaae ind paa en historisk Betragtning af Forholdene, saa skulde han ikke vilkaarlig have afbrudt der, hvor han kunde ønske at bryde af, ligesom han med Hensyn til Omfanget af de Kjendsgjerninger, som han drog ind under sin historiske Betragtningsskreds, burde være gaaet længere frem i Tiden. Han skulde ikke blot være gaaen tilbage til Tiden før Udskiftningen, men han maatte ogsaa have erindret, at der kom en Udskiftningstid bagefter. Han maatte, for at tage et Exempel, ikke blot være gaaen til Tiden før 1840, da Resolutionen af 18de December standsede de gamle Resolutioners Anvendelse, men han maatte ogsaa have medtaget Tiden forinden og til Resolutionen af 1ste Juli 1846. Man maa ved en virkelig historisk Betragtning ikke blot holde sig til Noget, man kalder en Tanke, en Grundsætning, men ogsaa til den Form, hvorunder Grundsætningen til enhver Tid udtaler sig, det vil sige, med de Begrændsninger og Indskrænkninger, som til enhver Tid findes i Regjeringens Fremgangsmaade, man maa ikke snart holde sig til Lovens Ord og snart til Regjeringens Handlinger, man maa paa eengang holde sig baade til Lovens Ord og Regjeringens Handlinger, men ikke i eet Tilfælde spørge om Lovens Ord og aldeles ikke bekymre sig om Regjeringens Udfærd i 60, 70, 80 Aar, og i et andet Tilfælde holde sig til Regjeringens Handling, aldeles ikke bekymrende sig om Lovens Ord. Man maa med eet Ord have en virkelig Maalestof, en rigtig Bøgtfaal, det er det virkelige Historiske, det virkelige Praktiske. Naar vi nu altsaa, fra dette Synspunkt betragtet, spørge, om der er nogen virkelig begrundet Forskjel imellem Kronogodserne, saa siger jeg, fra det historiske og praktiske Standpunkt er der